



Karen Ankersteds tale ved finanslovsbehandlingen i Folketinget

Taler

Karen Marie Ankersted
Hansen
Medlem af Folketinget for Det
Konservative Folkeparti

Dato

25. oktober 1918

Sted

Folketinget

Omstændigheder

Indlæg i Finanslovsforhandlingerne om behandling af de unge på Nyborg Straffeanstalt

De i parentes indsatte personreferencer er fra originaldokumentet.

Opr. trykt i Rigsdagstidende 1918/19 Forhandlingerne Folketinget. s. 765-776

Da vi i den overordentlige Rigsdagssamling havde Lovforslaget om Udvidelse af Nyborg Straffeanstalt til Behandling, rejste det ærede 2det Medlem for Hovedstaden (K. M. Klausen) en Anke mod Arbejdsmetoden derovre. Han sagde, at det var trist at se, at en stor Del af de unge hele Dagen igennem kun var beskæftigede med at sy Kokarder paa Militærkasketter og en anden stor Del med at lave Rammer til Soldatertornystre. Nu tror jeg nok, at det ærede Medlem havde de sorte Brillen paa, som han altid har, naar han taler om Militæret, men man fik dog et levende Indtryk af, at der var en umaadelig Kedsommelighed udbredt over hele Arbejdet derovre. For ikke at blive misforstaaet vil jeg straks sige, at jeg absolut ikke undervurderer Nødvendigheden af Straf og absolut ikke vil være med til at udviske Forskellen mellem Ret og Uret og kaste alt over paa Samfundet, saaledes at vedkommende ikke selv staar som den, der har Ansvar for sine Gerninger. Men vi maa jo erindre, at Hensigten med Nyborg Straffeanstalt har været en anden end med de almindelige Straffeanstalter. Der er her Tale om de Første-Gangs-Forbrydere, om de ganske unge Fanger, der for en ikke kort Tid berøves deres Frihed, og Meningen med denne Straffeanstalt var, at her skulde Opdragelsen gaa forud for Straffen. Man opnaar absolut ikke noget godt. ved at underkaste de unge en saa ensformig og kedsommelig Arbejdsmetode som den, det ærede Medlem omtalte; det er i alt Fald min Erfaring gennem mange Aar jeg har i over en Menneskealder, haft med Børns og unges Undervisning at gøre. Nej, er der nogetsteds, hvor det gamle Ord gælder: Alvor og Gammen kan godt tilsammen, er det netop, hvor der er Tale om at

arbejde med unge. Og her gælder det netop om at bringe de unge paa ret Køl igen, at gøre dem til samfundsnyttige Borgere, saaledes at man, naar de forlod Straffeanstalten, kunde sige, at een Gang er ingen Gang. De skal paavirktes saaledes, at de kan gaa ud derfra som de Borgere, de var, inden de begik Forbrydelsen. Derfor er det nødvendigt at sørge for at faa en anden Arbejdsmetode indført derovre. Det gælder om at faa de unge til at forstaa deres Menneskeværd, til at forstaa, hvad Meningen er med deres Tilværelse her i Livet. Mange af dem har levet under daarlige Forhold, mange af dem har levet en stor Del af deres Liv paa Gaden. De burde nu komme ind under en god Paavirkning af Mennesker, der virkelig med Alvor og Kærlighed vilde tage sig af dem, undervise og opdrage dem, saa at de kan vende tilbage til Samfundet som nyttige Borgere. Derfor skal Arbejdsmetoden anlægges saaledes, at man ikke beskæftiger dem med et ensformigt og kedeligt Arbejde, men søger at individualisere, saa at hver af de unge faar Lov til at udføre det Arbejde, som han har Evner til og Lyst til. Det gælder om at give dem Kærlighed til Arbejdet; Aarsagen til saa mange Forbrydelser er, at de paagældende ikke har haft Kærlighed til Arbejdet og derfor hurtigst muligt og paa en let Maade har villet skaffe sig Penge ved at tilvende sig Næstens Gods. Jeg tror, man kom ind paa den rette Vej, hvis man i selve Fængselet begyndte med en Undervisning af en saadan Art, at man derved lagde Grunden til et Arbejde, de senere kunde fortsætte med. Desuden kunde man jeg ved ikke, om man allerede gør det, naar de er kommet ud af Fængselet, støtte og hjælpe dem til at fuldføre deres Uddannelse, hvis det ikke var sket i Fængselet. Det vilde naturligvis komme an paa Lang den af deres Fængselsophold, om de kunde naa til en saadan Dygtighed i et eller andet Arbejde, at de senere kunde ernære sig ved det; men var de ikke naaet saa vidt, mener jeg, vi havde en Pligt til at hjælpe og støtte dem, efter at Fængselets Døre havde lukket sig efter dem, saa de virkelig kunde fas Nytte af det, de havde lært. Af det ærede Medlems Tale fik man absolut ikke det Indtryk, at der arbejdes i den Hensigt, som det var Meningen, der skulde arbejdes i, og jeg vil da meget henstille til den højtærede Justitsminister, under hvem dette jo sorterer, at man nøje undersøger, om det er Arbejdsmetoden, der er Skyld i det, eller det er Lederne, som ikke forstaa deres Opgave. Hvis det sidste er Tilfældet, skal vi have andre Ledere. Det er en overordentlig vigtig Sag, at alle disse unge Mennesker ikke gaar til Grunde.

Vi var for en Tid siden nødte til at bevilge en hel Million Kroner til Udvidelse af Fængselet, fordi Kriminaliteten er vokset i en saa uhyggelig Grad. Man maa hurtigst muligt tage det Spørgsmaal op til Drøftelse, hvor Grunden hertil ligger,

og hvad der kan gøres derimod. Man kan ikke bygge en ny Straffeanstalt og saa slaa sig til Ro og lade alt gaa i den gamle Gænge. Da det blev vedtaget, at Nyborg Straffeanstalt skulde ledes efter andre Principper end dem, der gjaldt for de øvrige Anstalter, glædede jeg mig, fordi jeg tror, at man netop derved kom ind paa den rigtige Vej overfor disse Første-Gangs-Forbrydere. Jeg vil meget indtrængende henstille til den højtærede Justitsminister, at dette Spørgsmaal gøres til Genstand for en alvorlig Prøvelse, om det virkelig er saadan, at Lederne ikke er deres Plads voksne. I dette Fængsel skulde det jo være saaledes, at ikke alene det legemlige Arbejde var en vigtig Faktor, men at de unge ogsaa kom under sandelig Paavirkning, og at der tillige blev drevet Gymnastik og Sport, saa at man kunde lade de unge forstaa, at de kan komme tilbage igen og gøre sig gældende i Samfundet uden at behøve at være pinte af Trykket af, at de har været Forbrydere.

Det ærede 2det Medlem for Hovedstaden sagde endvidere, at det ogsaa paa dette Omraade er bedre at forebygge end at helbrede, og det er jeg fuldstændig enig med ham i. Det ærede Medlem kom derved ind paa en Omtale af Forsorgen for Børnene, og jeg er ganske enig med ham i, at her maa vi begynde. Hvis vi skal redde de unge, maa vi begynde franeden, altsaa med Børnene. Nu vil jeg dog straks sige, at jeg ønsker ikke, at hele Danmark bliver en stor Forsørgelsesanstalt, men jeg ønsker og her ved jeg, at jeg har mit Parti med mig at vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at hjælpe Børnene, men vel at mærke, uden at Forældrenes Ansvar bliver taget bort. Selvfølgelig er jeg ikke blind for, at i de allerlaveste Kredse maa vi ganske roligt tage Børnene uden Hensyn til Forældrene. Der er Forældre navnlig saadanne, som det ærede 17de Medlem for Hovedstaden (Vilhelm Rasmussen) talte om som ikke magter deres Opgave og ikke har den Ansvarsfølelse, de burde have, for de Børn, de har sat i Verden. Men der er ogsaa en stor Skare Mennesker, som ikke alene kan magte deres Opgave som Forældre, og det er disse Mennesker, vi skal hjælpe. Det er alle de Forældre, som er nødte til at gaa paa Arbejde for at skaffe Brødet til Børnene; naar baade Fader og Moder maa gaa paa Arbejde, maa vi træde til og hjælpe dem. I denne Forbindelse vil jeg gerne pege paa en Institution som Kvindehjemmet i Læssøesgade, hvor jeg synes, denne Sag er taget op paa en ideel Maade. Der findes baade Vuggestuer for de mindste, Asyl for de lidt større, Fritidshjem og endvidere Hjem for de unge Kvinder, der kommer galt af Sted. Det er en udmærket Institution, og den er helt igennem bygget over Princippet: Hjælp til Selvhjælp. Det er netop det, som mit Parti altid har holdt paa, at med Hensyn til den sociale Hjælp maa vi ind paa Princippet: Hjælp til Selvhjælp, for ikke at tage

Ansaret bort fra dem, hvem det rettelig tilkommer; vi skal arbejde i Forening med dem, vi skal støtte dem, naar de trænger til Hjælp. Jeg er enig med det ærede Medlem i, at Samfundet har en stor Pligt overfor alle disse Børn; de er jo ikke selv Skyld i, hvordan de er kommet til Verden, og heller ikke selv Skyld i, under hvilke Forhold de kommer til at leve i Verden.

Naar der saa bliver Tale om, at vi maa tage en Del af Børnene bort fra deres Hjem uden Forældrenes Samtykke og anbringe dem under Værgeraad og paa Opdragelsesanstalter, maa jeg sige, at jeg fuldt ud kan slutte mig til de Udtalelser, det ærede Medlem fra Give (N. C. Jensen) fremsatte om, at de smaa Børnehjem vil være de bedste. Jeg er enig med ham i, at vi ikke skal sætte Børnene i store Børnehjem med mange Børn, men derimod saa vidt muligt anbringe dem i mindre Børnehjem, hvor de kan faa Følelsen af, at de virkelig er i et Hjem. Der er jo intet, der har en saa stor Magt over et Barn, og intet, der har en saa stor Betydning for et Barns Fremtid som det at kunne se tilbage paa et godt Hjem, og det mener jeg, vi allerbedst opnaar ved, at de kommer i de smaa Hjem, hvor Forstanderen og hans Kone, som jo i Regelen har med Hjemmet at gøre, kan optræde som Fader og Moder for Børnene, og hvor et Barn kan føle sig hjemme, ikke som en fremmed Fugl, der kommer udefra og bliver puttet ind her for blot at faa Mad og Drikke, men føle sig fast knyttet til Hjemmet og føle, at her kan det slaa Rod, og hertil kan det senere i Livet ty tilbage, hvis det kommer til at mangle noget. Jeg var ganske enig idet ærede Medlems Udtalelser om. Jægerspris og hans Syn paa Forholdene dør. Det har sikkert uendelig stor Betydning, at vi ikke bunker Børnene sammen i saadanne store Hjem. Mine Erfaringer fra Fattigvæsenet ude paa Frederiksberg har ogsaa vist mig, hvilken Fare de store Hjem med de mange Børn tidt kan rumme.

Dernæst talte det ærede Medlem om Ungdomsskolen og mente, at ogsaa Ungdomsskolen skulde være et Led i Opdragelsen, i Arbejdet for, at Børnene ikke kom paa Afveje, og et Middel til at holde de unge borte fra den daarlige Paavirkning, give dem Interesse for og Lyst til at læse og til at lære noget, saa ogsaa dette kunde blive en Drivfjeder til at holde dem paa den rette Vej. Jeg havde tænkt mig i Dag at tale lidt udførligt om Ungdomsskolen, men det ærede Medlem fra Randers Amts 3die Valgkreds (Gerud Jensen), som først havde Ordet, talte saa udførligt om Ungdomsskolen og om de Midler, hvorved man kunde drage de unge til denne og give dem Interesse for at lære noget mere, og jeg skal derfor ikke, da der er saa mange andre Talere indtegnet, trække Tiden ud med atter udførligt at gennemgaa Spørgsmaalet om Ungdomsskolen. Jeg kan i

eet og alt slutte mig til det ærede Medlems Udtalelser. Jeg var fuldstændig enig med ham i alt, hvad han sagde, ogsaa deri, at Ungdomsskolen skal være frivillig, og jeg var enig med ham, da han kom ind paa Spørgsmaalet om Bibliotekerne, om Brugen af Bøger, om, at Kommunerne bør gøre, hvad de kan, for at de unge omkring i Landet kan lære at benytte Bibliotekerne og faa Lejlighed dertil. Her i København er vi jo velstillede i den Henseende, ligeledes paa Frederiksberg, men ude paa Landet, hvor der er de lange Afstande, kan det naturligvis skorte noget, og der vilde det være heldigt, om man kunde få ambulante Biblioteker, som kunde vandre fra det ene Sogn til det andet, saaledes at de unge kunde faa Lejlighed til at lære at bruge Bøgerne og søge hen til Bøgerne i deres Fritid.

Jeg var, som sagt, enig med det ærede Medlem i alt, hvad han sagde om Ungdomsskolen, og jeg skal derfor ikke gaa nærmere ind paa denne Sag. Derimod vil jeg tale en lille Smule, om Skolevæsenet i det hele taget. Der blev jo i Fjor truffet en ny Ordning af vort Skolevæsen i Stor-København. Det kom af, at Socialdemokraterne, som fik Flertallet i Københavns Kommunalbestyrelse, bestemt modsatte sig ethvert Tilskud til Privatskolen. Hidindtil havde vi haft den radikale Gruppe med os; de Radikale havde været villige til at yde Tilskud til Privatskolen, saaledes at den kunde opretholdes; men nu blev Forholdet det, at Privatskolen ikke kunde faa noget Tilskud, og der maatte saa gøres noget for, at den ikke skulde komme ud i en forfærdelig Misère. Jeg ønskede den Gang, at der endnu et Aar kunde være blevet givet Tilskud til Privatskolen, saa vi kunde have taget hele Landets samlede Skolevæsen op til Drøftelse og søgt at faa en Ordning over det hele paa een Gang. Det har jo ogsaa vist sig, at det havde været det heldigste; det strandede imidlertid paa den stærke Modstand fra den socialdemokratiske Gruppe. Nu indkommer der det ene Andragende efter det andet fra Privatskoler og fra de private Gymnasier omkring i Købstæderne om ogsaa enten at blive overtaget af Staten eller faa Tilskud fra Staten, saaledes at de kan leve videre som private og arbejde paa deres egen Maade. En Ordning af denne Sag er nu blevet paatrængende nødvendig, og jeg vilde derfor gerne henstille til den højtærede Undervisningsminister, at den bliver taget op hurtigst muligt. Der er talt om, at den skulde gøres til Genstand for Drøftelse i en Kommission. Jeg ved ikke, om en Kommission eller et Udvalg er det heldigste. Men eet er vist, at det maa i alle Tilfælde være en Kommission, der arbejder hurtigt, saaledes at vi meget snart kan faa Sagen ordnet, thi de Andragender, der foreligger rundt omkring fra, fra Gymnasier og Realskoler og fra private Kostskoler, gør det nødvendigt, at Spørgsmaalet maa tages op til hurtig Fremme.

Samtidig dermed bliver det ogsaa ganske nødvendigt at sørge for en bedre Undervisning paa Seminarierne. Folkeskolens Lærere har igennem adskillige Aar slaaet til Lyd for en bedre og fyldigere Undervisning paa Seminarierne, men der er ikke blevet gjort noget. Der trænges imidlertid i høj Grad til det, og nu er Spørgsmaalet blevet særlig brændende, idet Sammenslutningen mellem private Skoler og Folkeskolen er kommet i Gang. Der kommer nu en hel Række af de private Skolers Lærere, cand. mag.'erne, ind i Folkeskolen, og de skal smeltes sammen med Folkeskolens Lærere. Men de har hver sin Uddannelse, og vi har allerede mærket. den Gnidning, som er fremkommet mellem Seminaristerne og cand. mag.'erne, vi har allerede faaet at føle, at det er vanskeligt at smelte disse to Kategorier af Lærere sammen. Intet vilde imidlertid være mere nedbrydende for Skoleundervisningen, end om der kom til at bestaa et daarligt Forhold mellem Folkeskolens hidtilværende Lærere og Privatskolens hidtilværende Lærere. Lige saa vel som vi nu, da denne Sammensmeltning er kommet i Gang, maa sørge for, at der ogsaa foregaar en Sammensmeltning mellem Børnene, at der ikke kommer en Splittelse dèr, en Skillevæg mellem dem, der kommer udefra, og dem, der tidligere har været i Folkeskolen, saaledes maa vi ogsaa sørge for, at der ikke kommer en Splittelse mellem Lærerpersonalet. Det vilde blive til ubodelig Skade. for Børnenes Undervisning, om det skulde blive Tilfældet. Cand. mag.'erne staa jo med den fyldigere Undervisning, navnlig i Sprogene. Vel har en hel Del af Folkeskolens Lærere søgt at skaffe sig den Uddannelse, som de ikke har faaet paa Seminariet, gennem Privatundervisning og ved Hjælp af Statens Lærerhøjskole; men dette har ikke været nær nok til, at del kan staa ved Siden af cand. mag.'erne. De kan dog sikkert hver for sig udmærket godt gøre sig gældende. Cand. mag.'erne er i Regelen uddannede i nogle enkelte Fag, medens Folkeskolens Lærere er uddannede i mange Fag; men der er altid blandt disse Fag enkelte, som særlig tager Interessen fangen hos de enkelte Lærere, og som Folkeskolens Lærere særlig har gjort sig Umage for at faa en fyldigere Uddannelse i. I Virkeligheden kunde man altsaa meget vel beskæftige hver paa sit Omraade. Nu er Forholdet imidlertid det, at de Realklasser og Mellemskoleklasser, som oprindeligt er oprettede indenfor Folkeskolen, vil blive inddraget under den højere Undervisning, og der vil altsaa cand. mag.'erne komme og gøre deres Fordringer gældende, medens de hidtilværende Lærere vil insistere paa at beholde denne Undervisning, da de hidtil har kunnet præstere det Arbejde, der skulde gøres, og har kunnet gøre det godt. Derfor mas Seminarierne indrettes saaledes, at der kan blive ydet en fyldigere Undervisning, saa at hver ister kan gøre sig gældende paa sit Omraade, og at de to Faktorer kan

smeltes sammen til en Enhed, saa der ikke skal ske nogen Splittelse hverken blandt Børnene eller blandt Lærerpersonalet.

Jeg skal nu forlade Skolevæsenet og vende mig til et helt andet Omraade, idet jeg vil gaa over til at tale lidt om vore firbenede Venner, om Dyrenes Beskyttelse, og jeg vil da særlig tale om Hestens Behandling. Der er vist ingen af de rede Medlemmer, der i Løbet af det sidste Aar har kunnet færdes ude omkring uden at være pinlig berørt af at se, i hvilken elendig Tilstand vore Heste er, og naar vi saa husker paa, at Hesten er det af vore Husdyr, som vi forlanger det allerstrengeste Arbejde af og paalægger det allerstørste Slid, er der god Grund til at tænke lidt over, hvad der kan gøres for disse vore Venner for at fri dem for at blive mishandlet. Jeg har selv, da jeg bor overfor en stor Oplagsplads med Brænde, mange Gange haft Lejlighed til at se, hvilke Misbrug Hesten er udsat for, og det skyldes i mange Tilfælde kun Uvidenhed hos dem, der skal behandle Dyrene. Enhver ung Knægt tror, at naar han blot faar en Pisk i Haanden, kan han køre et Par Heste. Der er her i vort Land en Forening, der hedder Hestens Værn", og den har taget et godt Arbejde op for at hjælpe Hestene og navnlig for at forebygge Misbrug af gamle udslidte Heste. Jeg ved, at der ude i Tørvemoserne baade i denne og i forrige Sommer er sket ganske forfærdelige Misbrug af Hestene, og jeg ved, at mange gamle Heste, som var blevet udrangeret og bestemt til Slagtning, alligevel er blevet solgt til Arbejde. De Mennesker, der har købt dem, har ikke anet, at det var gamle Heste, der var udrangerede, og som ikke længere skulde eller burde bruges. I Norge er man gaaet til at mærke saadanne Heste paa en særlig Maade, saa at Misbrug ikke kan finde Sted. Jeg vilde gerne slaa til Lyd for, at saadanne Heste, der af en Dyr læge var erklærede for ubrugelige, blev mærket paa en saadan Maade, at Misbrug af dem var udelukket, saa at ingen kunde sælge dem igen som Arbejdsheste. Det er ikke altid muligt at se paa en saadan Hest, at den virkelig er saa meget ældre, end den bliver udgivet for, og mange Dyr bliver derfor forfærdelig mishandlet. Hestens Værn" har, som sagt, gjort et godt Arbejde her, den har købt gamle Heste, som ikke længere kunde arbejde, og dels ladet dem slaa ned, dels ladet dem komme ud paa Groes, saa de atter er kommet lidt til Hægterne. Men den har tillige gjort noget andet, som jeg synes er meget vigtigt. Den har oprettet en Køreskole og stillet Midler til Raadighed for alle, som vil indmelde sig i denne Køreskole, hvor de kan lære, hvordan en Hest skal behandles i alle Henseender, baade hvorledes der skal lægges Sele paa, og hvorledes den skal køres. Jeg antager, at alle ærede Medlemmer en Gang i Sommer har læst et Brev, som stod Aviserne. Det hed „Hestens Ben“. Det var kommet frem i Tyskland og var blevet oversat

her. Det fremkom ikke uden Aarsag, det fremkom, fordi mange foruden jeg havde lagt Mærke til det forfærdelige Misbrug, der gøres af vore Heste. I dette Brev nævnes en hel Del Ting, som den, der havde skrevet. Brevet, lod Hesten fremføre. Den bad saa inderligt om, at der maatte blive lagt. Mærke til disse Ting, og deriblandt var netop alt det, som vi ser mange ukyndige Mennesker gøre sig skyldige i. Denne. Forening „Hestens Værn“ maa siges at være en virkelig human Forening. Det er ikke Sentimentalitet, der ligger til Grund for dens Arbejde, men det er det humane Syn, at vi ogsaa har en Pligt overfor de firfødde Skabninger. Jeg fremdrager nu denne Sag her, fordi jeg varmt vil anbefale, at ingen Kusk faar Lov til at køre Heste i de store Byer, ude omkring paa Arbejdspladser, paa Byggepladser o. s. v., uden at han først har gennemgaaet en Køreskole og kan fremvise et Kørebrev. Paa Landet er Forholdet jo et andet; der vokser Børnene op fra smaa sammen med Hestene. Dèr lærer de ganske anderledes at behandle Dyrene og har ogsaa en ganske anderledes. Kærlighed til de Dyr, de har set vokse op fra smaa. Det, jeg altsaa ønsker at slaa til Lyd for, er, at det red Lov man blive obligatorisk, at alle Kuske skal have Kørebrev, ligesom enhver Chauffør skal have Kørebrev for at faa Lov til at køre Automobil.

Til Slutning vil jeg gerne henvende mig til den højtærede Statsminister og efterlyse et Andragende, som for halvandet Aar siden blev indsendt fra en Kreds af Kvinder her i København. Andragendet angik Kvinders frivillige Arbejde i Statens Tjeneste. Vi var en stor Kreds af Kvinder, der mente, at det vilde være rigtigt, om der blev givet de unge Kvinder Lejlighed til at uddanne sig dels i Sygepleje, dels i Husholdning, dels paa forskellige andre Omraader, hvor de kunde gøre Nytte i Tilfælde af, at der som Følge af Krigen skulde opstaa Epidemier her i Landet. Vi var klar over, at da Krigen rasede ude omkring i de andre Lande, vilde der sikkert komme det Øjeblik, da vi, om vi end ikke kom i Krig, dog kom til at staa overfor en Epidemi. Dette har jo vist sig at slaa til, idet Epidemien nu er kommet og kommet i en saa forfærdelig Grad, at der er meget stærk Brug for uddannede unge Kvinder, der kunde tage det Arbejde op, der nu er Trang til at faa gjort. Vi henvendte os derfor i et Andragende til den højtærede Statsminister og bad, om der maatte blive stillet Midler til Raadighed for os, og om at Staten vilde støtte Sagen med sin Autoritet, for at vi kunde faa en frivillig Uddannelse i Gang. Det var jo ikke saa nemt, for selv om der er mange unge, der kunde have Lyst til at uddanne sig paa Hospitalerne, er det kun et begrænset Antal, der kan faa Plads dèr, og desuden mente vi det var ogsaa en af de Ting, der blev gjort gældende, at det skulde være som en Tak for den Valgret, vi nu havde faaet. Ligesom de unge Mænd har Militærpligt,

saaledes skulde ogsaa de unge Kvinder have den Pligt at uddanne sig til at kunne overtage et Arbejde indenfor Statens Omraade, hvis det blev nødvendigt. Vi har ikke hørt et eneste Ord om dette Andragendes Skæbne; det er halvandet Aar, siden det blev indgivet. Jeg vil gerne med den højtærede Formands Tilladelse oplæse Ordlyden af Andragendet. Det lød saaledes: I Løbet af de sidste 30 Aar har man i de nordiske Lande Gang paa Gang rejst Spørgsmaalet om Kvinders Forberedelse til at tjene deres Fædreland, saavel under sædvanlige som under usædvanlige Forhold som Epidemier, større Ildsvaader, Jernbaneulykker og under mulig indtrædende Krigstilstand. Nu har svenske og norske Kvinder organiseret sig med den Mulighed for Øje, at ogsaa de nordiske Lande kan blive draget ind i den Krigens Malstrøm, der i Løbet af de sidste Aar har truet med at opløse de europæiske Folkeslag, idet de i saa Fald vil tilbyde Staten at træde hjælpende til for at erstatte nogle af de Mænd, der af Krigen drages fra deres daglige Dont.

I Forbindelse hermed er det Spørgsmaal blevet opstillet: Hvor bliver de danske Kvinder af? og der er peget paa, at den norske Regering støtter Kvindernes Organisationsarbejde ikke blot med Penge, men ogsaa hvad der er af endnu større Betydning med sin Autoritet. Vi havde ventet, at en eller flere af de ældre og større Kvindeorganisationer her i Landet vilde have løst det ovennævnte Spørgsmaal, men hvad der er kommet offentlig frem derom, forekommer os ikke ganske fyldestgørende. Det vides dog, at der i Efteraaret 1914 fra forskellige Sider underhaanden er truffet Aftaler og Foranstaltninger, som straks kunde synes fortrinlige, men som senere enten er gaaet i Staa, eller som paa anden Maade har vist sig uigennemførlige.

Oplysning om alle disse Forhold kan kun skaffes ved Statens Indgriben, og der for tillader vi undertegnede os at bede den højtærede Konseilspræsident om at tage denne Sag i sin Haand.

Vi ved, at der er Kvinder, der har skaffet sig en kortvarig Uddannelse i Sygepleje for under en mulig Nødstilstand af lokal eller national Karakter at kunne tilbyde deres Tjeneste som Hjælp for Sygeplejerskerne, der vil faa mere end fuldt op at gøre med at opfylde de stadig voksende Krav. Vi ved ogsaa, at mange andre Kvinder, hvis en Ulykke skulde bryde ind over vort Land, uopholdelig vil melde sig til Tjeneste, hvor som helst de maatte kunne gøre Gavn.

Det er paa disse Kvinder, vi først og fremmest tillader os at henlede den

højtærede Konseilspræsidents Opmærksomhed med en Ben om, at der 1) maa blive rettet en Henvendelse til dem, for at man kan komme paa det rene med, hvor hver især i det givne Øjeblik vil kunne gøre mest Gavn, og 2) at Staten vil give dem Lejlighed til at skaffe sig en om end kun. ringe Forberedelse til den Tjeneste, som. de vil tilbyde deres Egn eller deres Fædreland i Nødens Stund. Under en mulig indtrædende Nødstilstand vil der ogsaa blive Brug for Hjælp til al anden Kvindegering ved Siden af Sygeplejen, men hertil kommer, at mange vaabenføre Mænd i Krigstilfælde vil blive draget fra det Arbejde, hvormed de er optagne i Fredstid, og der vil være Trang til midlertidig Hjælp adskillige Steder, hvor en Kvinde kan træde til lige saa godt som en ikke særlig uddannet Mand.

I Henhold til ovenstaaende tillader vi os i al Ærbødighed at rette et indtrængende Andragende til den højtærede Konseilspræsident om, saa snart ske kan, at tage Spørgsmaalet om Kvinders Forberedelse til midlertigt Arbejde i Statens Tjeneste under vanskelige Forhold op til alvorlig og velvillig Overvejelse og til snarlig Foranstaltning."

Det er, som sagt, 1½ Aar siden, vi indsendte dette Andragende, men vi har intet hørt til det siden. Var det blevet modtaget med Velvillie, og var der, som vi bad om, kommet en snarlig Afgørelse af det, vilde vi nu have staaet rustet til at sende en stor Skare af Kvinder ud til at tage det Arbejde op, som der for Tiden er saa uendelig Trang til. Det har vist sig, at det, vi frygtede, er gaaet i Opfyldelse, og jeg vil gerne rette det Spørgsmaal til den højtærede Statsminister: Hvilken Skæbne har dette Andragende faaet?

Kilde

www.folketingstidende.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Det Konservative Folkeparti, Folketingets kvinder, Folketingstale, Kvindebevægelsen, Politisk tale

Relateret

30. oktober 1918

28. oktober 1918

30. oktober 1918

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/karen-ankersteds-tale-ved-finanslovsbehandlingen-i-folketinget-1918>